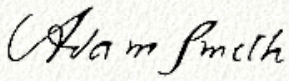
Adam Smith, 1723-1790

İskoç filozof ve iktisatçı, İskoç Aydınlanmasının önde gelen isimlerinden , yaygın olarak 'iktisadın babası' ve Klasik Okulun kurucusu olarak kabul edilir .

Adam Smith, İskoçya'nın Kirkcaldy kentinde, memur ve avukatlardan oluşan Protestan Whig bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası, Kirkcaldy'de (Edinburgh'un karşısında, Forth Nehri'nin öte yakasında küçük bir liman kenti) gümrük komiseriydi ve Adam doğmadan birkaç ay önce vefat etti. Bu durum, hasta genç Adam'ı annesi Margaret Douglas'ın büyütmesine yol açtı. Anlatılanlara göre Margaret Douglas, Adam Smith'in akademik çalışmalarını teşvik eden ve Smith'in ömür boyu bağlı kaldığı, son derece güçlü bir kişilikti.

Adam Smith, yerel Kirkcaldy Burgh okuluna gitti ve 1737'de, on dört yaşında, Glasgow Üniversitesi'ne kaydoldu. Burada ahlak felsefecisi Francis Hutcheson'dan etkilendi ve Newtoncu bilime ve Stoacı felsefeye ilgi duymaya başladı . Glasgow o zamanlar İskoçya'nın önde gelen liman kentiydi ve Amerikan tütün ticaretiyle yakından ilgiliydi. Yükselen ticaret merkezinin ve tüccar topluluğunun hareketliliği, genç Adam Smith'in bakış açısını neredeyse kesinlikle etkilemiştir.

Temmuz 1740'ta Smith, klasik ve modern diller okumak üzere Oxford'daki Balliol Koleji'ne burs (40 sterlinlik 'Snell Bursu') almak için Glasgow'dan ayrıldı ; amacı, Anglikan kilisesinde din adamı olmaktı. Her şeye rağmen, Oxford'daki dönemi Glasgow'daki kadar heyecan verici olmamış gibi görünüyor. Ağustos 1746'da eğitimini tamamlayan Smith, İskoçya'ya döndü ve burada iki yıl boyunca annesinin Kirkcaldy'deki evinde sakin bir dönem geçirdi.

1745'te, Smith henüz Oxford'dayken, İskoçya Jacobite İsyanı ile sarsıldı. İsyan başarısız oldu ve sonrasında, yoksul, geleneksel İskoçya'nın daha zengin, dinamik İngiltere ile kalıcı olarak bütünleşeceği açıkça ortaya çıktı. Bu olasılık, dönemin İskoç entelektüellerini ve akademisyenlerini meşgul etti. İskoç Aydınlanmasının temel konusu olan medeniyetlerin evrimi ve ilerlemesi üzerine spekülatif tarihleri, teorileri ve tartışmaları, geniş bir panoramaya sahip olsa da, İskoçya'nın geleceğiyle ilgili çok yerel soruları da ele alıyordu.

Tam da bu dönemde Adam Smith, sakin Kirkcaldy'den ayrılıp Edinburgh'un entelektüel çevrelerinin hareketliliğine katıldı. Henry Home, Lord Kames'in teşvikiyle Smith, Kasım 1748'de Felsefe Derneği'nin sponsorluğunda Edinburgh Üniversitesi'nde retorik üzerine bir dizi halka açık konferans vermeye davet edilmişti. Bunu Felsefe Tarihi ve Hukuk Felsefesi üzerine ek konferanslar izledi. Smith'in Edinburgh konferanslarının içeriğinden geriye pek bir şey kalmamıştır; belki de astronominin entelektüel tarihi

üzerine yazdığı denemesi (Smith'in daha sonra "çocukça" bir çalışma olarak alay ettiği ve ancak 1795'te ölümünden sonra yayınlanan) hariç. Smith, bu dönemde (1748-51) serbest konuşmacı olarak David Hume ve İskoç Aydınlanmasının diğer önde gelen isimleriyle tanıştı ve arkadaş oldu.

Smith'in Edinburgh'daki dersleri nispeten başarılıydı. Bu nedenle, Ocak 1751'de Adam Smith, eski *okulu* Glasgow Üniversitesi'ndeki yeni boşalan Mantık Kürsüsü'ne oybirliğiyle seçildi ve Ekim 1751'de ders vermeye başladı. Öğrencisi John Millar'a göre , Adam Smith mantık dersine yenilikçi bir yaklaşım getirdi ve konunun alışılagelmiş Aristotelesçi işlenişini bir kenara bırakarak retorik çalışmasına yöneldi (açıkça daha önceki Edinburgh derslerinden yararlanarak). Ancak gelişinden hemen önce, Smith'ten ağır hastalanan Thomas Craigie'nin (Hutcheson'ın halefi) yerine ahlak felsefesi derslerinin bir kısmını da üstlenmesi istendi. Bu nedenle, Glasgow'daki ilk yılında Smith iki farklı ders vermek zorunda kaldı. Nisan 1752'de Craigie'nin ölümünün ardından Smith, Ahlak Felsefesi Kürsüsü'ne oybirliğiyle seçildi. Eski dostu David Hume, Smith'in boşalttığı Mantık Kürsüsü'ne başvurdu, ancak özgür düşünceli Hume'un atanmasına Presbiteryen din adamları tarafından güçlü bir muhalefet vardı. Sonunda, kamuoyu baskısına boyun eğen Smith, Hume'u desteklemedi ve proje suya düştü (mantık kürsüsü nihayetinde başka bir aday olan James Clow'a verildi). Smith, 1752'den 1764'e kadar Glasgow'da ahlak felsefesi profesörü olarak görevine devam etti.

Frances Hutcheson'ın *Philosophae Moralis* adlı ana ders kitabında ortaya konan geleneksel çerçeveyi izleyen Smith'in Glasgow'daki ahlak felsefesi dersi dört bölüme ayrılmıştı: doğal teoloji, etik, hukuk ve siyasi kurumların doğası. İlk dersleri muhtemelen Hutcheson'ın metninden ve kendi Edinburgh derslerinden yararlanmış olsa da, Smith sonunda bu konuları kendisi yeniden ele almaya başladı.

Glasgow'da ikamet etmesine rağmen, Smith sık sık eski aydınlanma dönemi arkadaşlarını ziyaret etmek için Edinburgh'a giderdi. Smith, Edinburgh Seçkinler Derneği ve Poker Kulübü üyesiydi ve 1755'te yeni kurulan *Edinburgh Review'e* iki küçük makale katkısında bulundu . Onu kalıcı olarak cezbetmeyi uman David Hume, 1758'de Smith'i Edinburgh Üniversitesi'ndeki kamu hukuku kürsüsüne transfer ettirmeye çalıştı (aynı zamanda Smith'in Glasgow'daki pozisyonunu Adam Ferguson için açmayı umuyordu), ancak bu plan sonuç vermedi.

Adam Smith'in ilk yayımlanan eseri olan *Ahlaki Duygular Kuramı* (1759), açıkça bu dersin ikinci bölümünden yararlanmaktadır. Bu, İskoç çevrelerinde ahlak kurallarının ve ahlak anlayışının antropolojik-sosyal kökeni üzerine uzun süredir devam eden tartışmanın bir başka hamlesiydi; bu tartışma, Mandeville'in 1720'lerdeki meşhur *Fabl'ı tarafından kışkırtılmıştı. Özellikle, İskoç filozoflar, doğal, zevk arayan* hedonist insanın nasıl ve neden ahlak gibi görünüşte katı kısıtlamalar ortaya koyabileceğini açıklamaya çalışıyorlardı. Hutcheson'ın açıklaması, ahlaki eylemlerin doğal olarak zevk duyguları ürettiği, dolayısıyla ahlakın doğası gereği hedonist olduğu yönündeydi. Bu, Hobbes'tan yararlanan Hume tarafından tersine çevrildi; Hume, ahlak kurallarının doğası gereği hiçbir şey olmadığını, yalnızca geçmişte insan hedonizmine uyacak şekilde fırsatçı bir şekilde şekillendirilmiş sosyal yapılar olduğunu savundu. Hume'un 'gerçekçi' çözümü, ahlakı kaba bir hesaplamaya indirgemiş gibi görünüyordu; yani insanlar önce kendilerini iyi hissettiren şeyleri yapıyor, sonra da seçimlerini haklı çıkarmak için ahlak kuralları yazıyorlardı. Hume, tüm özverili ahlaki eylemleri nihayetinde bencil motivasyona indirgeme konusunda Hobbes kadar ileri gitmedi; Hume, etik eylemleri açıklamak için *başkalarının* zevk ve acılarına "sempati" unsurunu ekledi , ancak yine de nihayetinde hazcı tutkularla ilgiliydi.

Smith'in *TMS'si* , 'tarafsız gözlemci' hilesini önererek Hutcheson ve Hume arasında bir orta yol bulmaya çalıştı. Evet, Smith'e göre ahlak haz hesaplamasından doğar, ancak tamamen tutkulardan ibaret değildir. Hayal gücü ve akıl gücüyle tarafsız gözlemci rolünü üstlenebiliriz. Hume'un 'sempati' gücünü, sadece başkalarının zevk ve acı duygularına duyulan sempatiyi değil, aynı zamanda eylemi gerçekleştiren kişinin güdülerine ve alıcının minnettarlığına duyulan sempatiyi de içerecek şekilde genişletir. Sezgisel olarak, boğulmakta olan bir çocuğu kurtarmanın görünüşte özgeci eylemi, ebeveynlerden bir ödül beklentisiyle (Hobbes'un öne sürebileceği gibi), bir hayat kurtarma eyleminin kendi başına bir zevk üretmesiyle (Hutcheson'un iddia edebileceği gibi) veya boğulmakta olan çocuğun ebeveynlerinin acısını kendimize aktarabilme yeteneğimizle (Hume'un öne sürdüğü gibi) değil, daha karmaşık bir içsel hesaplamayla motive edilir. Tarafsız gözlemci, eylemlerimizin içsel yargıcıdır ve deneyimi ve tümevarımsal aklıyla, harekete geçmemeyi onaylayamaz veya çocuğu kurtarmaya yönelik kahramanca

girişimi övebilir; işte *bu* , işleyen temel zevk ve acı hesaplamasıdır. Kaba bir ifadeyle, ahlak duygusu, tarafsız gözlemci aracılığıyla iletilen övgüye layık olma arzusu ve suçluluk acısından başka bir şey değildir.

TMS , Smith'in itibarını pekiştirdi, ancak tamamlandıktan sonra konuyu bir kenara bıraktı ve ahlak felsefesi dersinin üçüncü bölümü olan doğal hukuk üzerine araştırmalarına başladı. TMS'nin sonunda *Smith ,* Grotius'un çalışmalarının önemini vurgulayarak doğal hukukun bir tarihçesini zaten özetlemişti . Smith'in, Montesquieu'yu model alarak bu konuda daha kapsamlı bir inceleme yazmayı amaçladığı söylenir . Ancak bu inceleme -eğer başladıysa- asla ortaya çıkmadı. Bunun yerine, elimizde sadece Glasgow dersinden iki set ders notu var - biri 1762-63 oturumundan, diğeri 1763-64 oturumundan- bunlar daha sonra keşfedildi ve yayınlandı. İkincisi (1766 tarihli el yazması, dolayısıyla muhtemelen 1763-64 ders notlarının yeniden taslağı), Edwin Cannan tarafından 1896'da keşfedilmiş ve ilk kez yayınlanmıştır. 1762-63'ten kalma ilk set (daha ham ve dolayısıyla muhtemelen doğrudan derslerden alınmış), ancak 1958'de JM Lothian tarafından keşfedilmiş ve ilk olarak Smith'in eserlerinin Glasgow baskısında (1976-81) yayınlanmıştır. Bu iki not seti, günümüzde genellikle " *Hukuk Felsefesi Dersleri* " olarak toplanmaktadır.

Şunu belirtmek önemlidir ki, Smith, Hukuk Felsefesi Üzerine Dersler'deki 'Polis' bölümünde, daha sonra başyapıtında ayrıntılı olarak ele alacağı fikirlerin erken tartışmalarını sunmaktadır; örneğin, iş bölümü, ulusal refahla bağlantısı, doğal fiyatlar ve piyasa fiyatları, paranın kökeni, tekellerin, gümrük vergilerinin, sübvansiyonların ve diğer hükümet çarpıtmalarının eleştirisi, Merkantilizmin hataları, ticaretin ekonomik tarihi, vergilerin ve kamu borcunun gözden geçirilmesi vb. Bu bölümleri bir incelemeye dönüştürme girişimi gibi görünen, bazıları 1762 tarihli olan erken taslak parçaları daha sonra WR Scott tarafından bulunmuş ve 1937'de yayınlanmıştır. Bununla birlikte, LJ'nin bazı konuları - örneğin 'insanlığın doğal ihtiyaçları' (yani tüketim), kamu sağlığı, Mississippi planı, borsa spekülasyonu, ticaretin kamu ahlakı üzerindeki etkisi - WN'ye *girmeyecektir* .

Ayrıca, yine 1958'de Lothian, Smith'in 1762-63 yıllarına ait farklı bir dersine ilişkin notlar buldu; bu ders, Smith'in Glasgow'daki retorik üzerine verdiği 'özel' dersiydi (ahlak felsefesi üzerine verdiği 'kamu' derslerinin aksine). Bunların, daha önceki Edinburgh derslerinden evrimleştiği varsayılıyor. Bu notlar ilk olarak 1963'te " *Retorik ve Güzel Sanatlar Üzerine Dersler"* başlığı altında yayınlandı .

1763'te İngiliz Devlet Sekreteri Charles Townshend, Adam Smith'i üvey oğlu genç Henry Scott, Buccleuch Dükü'ne Avrupa turunda eşlik etmeye davet etti. Ocak 1764'te Smith, bu teklifi kabul etmek için Glasgow'daki kürsüsünden istifa etti. Smith, genç dükün öğretmeni olarak Paris'e gitti ve neredeyse hemen Toulouse'a geçti; burada yaklaşık on sekiz ay kaldılar. Daha sonra Fransa'nın güneyinden Cenevre'ye ve ardından Aralık 1765'te tekrar Paris'e döndüler. Paris'te, dükün iyi bağlantıları sayesinde Smith, Jacques Necker , d'Alembert, Helvétius , Fizyokrat lider François Quesnay ve belki de hepsinden daha etkili olan Jacques Turgot ve Abbé Morellet gibi önde gelen Fransız Aydınlanma iktisatçıları ve düşünürleriyle tanıştı .

Buccleuch ve Smith, Ekim 1766'da Londra'ya döndüler. Smith neredeyse hemen Kirkcaldy'ye gitti ve sonraki on yıl boyunca, yalnızca ara sıra Edinburgh ve Londra'ya yaptığı gezilerle kesintiye uğrayarak, orada sessizce kaldı. Bu dönemde, nihayet Mart 1776'da yayımlanan başyapıtı *Milletlerin Zenginliği'ni (Wealth of Nations)* yazdı . Bu eserin özü, 1760'ların başlarında, Glasgow'daki ahlak felsefesi dersinin son bölümü olan hukuk derslerinde zaten dile getirilmişti. Ancak Fransa'daki kalışı ona muazzam bir ilham ve bol miktarda yeni malzeme sağlamıştı.

Smith'in incelemesinin amacı -18. yüzyılın diğer birçok incelemesi gibi- hükümet politikasını etkilemekti. Yani, iç ve dış ticareti kısıtlayan, çoğu Merkantilist dönemde yürürlüğe konmuş birçok İngiliz yasasının yürürlükten kaldırılmasını savunmaktı . Sonuç olarak, kitabın iki amacı vardı: mevcut sistemi ve dayandığı ekonomik ilkeleri eleştirmek ve yeni, reforme edilmiş bir 'doğal özgürlük' sistemi önermek. İkinci görev, kitabı salt eleştirel bir polemikten yapıcı bir polemiğe dönüştürdü ve bu da sistemin altında yatan ekonomik ilkelerin dikkatli bir şekilde açıklanmasını gerektirdi. Bu ekonomik ilkeler bir yenilikti, yeni ve alışılmadık bir ekonomik teoriydi (aynı ilkelerin çoğu, özellikle Jacques Turgot olmak üzere Kıta Avrupası iktisatçıları arasında bulunsa da , İngiliz literatüründe büyük ölçüde bilinmiyordu). Bazen, Smith'in çürütmeyi amaçladığı Merkantilist görüşlerin belki de en önemli çağdaş

temsilcisi olan Sir James Steuart'ın da bazı teorik prensipleri paylaştığı belirtilir , ancak kendisi *WN'de* alıntılanmamıştır .

Milletlerin Zenginliği beş kitaptan oluşmaktadır ve bunlardan ilki belki de teorik açıdan en önemlisidir. Smith burada, 'iğne fabrikası' örneğiyle açıkladığı ünlü iş bölümü tartışmasıyla başlar ve ardından uzun vadeli doğal fiyatlar (kısa vadeli arz ve talep tarafından belirlenen piyasa fiyatlarından ayırdığı) tartışmasına geçer. Belki de yeni bir alana öncülük eden biri için mazur görülebilir bir şekilde, Smith istemeden üç veya dört farklı doğal değer teorisi sunar: emek emri teorisi, emek somutlaştırma teorisi, toplama (üretim maliyeti) teorisi ve (iddia edildiği üzere) çalışmanın olumsuzluğu teorisi. Smith, üretim maliyeti teorisinin üçüncüsünü seçer ve Birinci Kitabın geri kalanını doğal fiyatın bileşenlerinin belirlenmesine yönelik teoriler sunmaya çalışarak geçirir: doğal ücret (kısmen Cantillon'un ücret-verimlilik dinamiklerine dayanan bir tartışma), doğal kar oranı (rekabet ve kar oranının tekdüzeliği hakkındaki tartışmasının odak noktası olduğu yer) ve doğal rant (burada, rantın bir maliyet bileşeni olarak basitleştirilmiş bir teorisiyle başlayıp, Quesnay'in rant kavramını fazladan bir kesinti olarak benimsemeden önce çelişkili teoriler sunar).

WN'nin II. Kitabı ekonomik büyüme ve sermaye birikimine odaklanmaktadır. Bu kitap, Smith'in Fransız iktisatçılarla karşılaşmasından en çok etkilenen kitaptır (bunun neredeyse hiçbir kısmı LJ'de önceden belirtilmemiştir *)* . Burada Smith, sermaye stokuna yönelik 'bilanço' yaklaşımını, paranın ve bankacılık sisteminin rolünü, faiz oranlarındaki dalgalanmaları ve sermaye stoku ile işgücü istihdamı arasındaki ilişkiyi, 'verimli' ve 'verimsiz' işgücünün ünlü ayrımını ve farklı sektörlerdeki sermaye dağılımının karşılaştırmalı bir tartışmasını ortaya koymaktadır.

Üçüncü kitap, Orta Çağ'ın ekonomik tarihini ele alarak sermayenin önce tarıma, ardından imalata ve nihayet ticarete nasıl uygulandığını ve Avrupa'daki mevcut politikaların bu doğal evrim yönünü tersine çevirmeye nasıl çalıştığını göstermektedir.

Dördüncü kitap, Smith'in Merkantilizm'e yönelik sert eleştirisini içerir ve bu nedenle belki de çağdaş okuyucular tarafından en hızlı şekilde özümsenen kısımdır. Smith, Merkantilistleri bir ulusun zenginliğini parayla (altın ve gümüş stoklarıyla) karıştırmak ve refahı olumlu bir ticaret dengesine bağlamakla alaya alır. Ekonomik politikalarının -koruyucu gümrük vergileri, yırtıcı ihracat sübvansiyonları, tekeller, çarpıtıcı anlaşmalar- aslında ulusal ekonomik çıkarlara nasıl zarar verdiğini inceler. İşte burada Adam Smith, serbest ticareti (mutlak avantaj teorisi biçiminde) güçlü bir şekilde savunur:

> "Herhangi bir özel ailenin davranışında ihtiyatlılık olan şey, büyük bir krallığın davranışında pek de aptallık olamaz. Eğer yabancı bir ülke bize bir malı kendi üretebileceğimizden daha ucuza sağlayabiliyorsa, kendi sanayimizin ürününün bir kısmını, bize avantaj sağlayacak şekilde kullanarak onlardan satın almak daha iyidir." [Kitap IV.2], [Orijinal baskının 36. sayfası , Glasgow baskısının 457. sayfası]

Burada ayrıca, bencil davranışların farkında olmadan kamu yararını nasıl destekleyebileceğini açıklayan ünlü 'görünmez el' pasajını (s. 454-56) buluyoruz - bu , o zamandan beri Klasik Liberal kapitalizm savunmasının temel 'etik' köşe taşı haline gelen eski Mandeville mesajıdır:

> "Her birey, elindeki sermayenin en avantajlı şekilde kullanılmasını sağlamak için sürekli çaba sarf eder. Aslında, onun hedeflediği şey toplumun değil, kendi çıkarıdır. Ancak kendi çıkarını gözetmesi, doğal olarak, hatta zorunlu olarak, onu topluma en avantajlı olan işi tercih etmeye yönlendirir... Genellikle, kamu yararını teşvik etmeyi amaçlamaz, ne kadar teşvik ettiğini de bilmez... ve bu endüstriyi, üretiminin en büyük değere sahip olacağı şekilde yönlendirerek, yalnızca kendi kazancını amaçlar ve bu durumda, diğer birçok durumda olduğu gibi, görünmez bir el tarafından, niyetinin bir parçası olmayan bir amacı teşvik etmeye yönlendirilir." (Kitap IV.2, s.454-6).

Smith ayrıca kolonileri de ele alarak, gelişimlerinin genel tarihini ve ticari tekellerle bağlantısını anlatıyor. Tarihini ve politikalarını inceledikten sonra, Smith nihayet Merkantilizm hakkındaki kararını açıklıyor . Vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesinin ekonomik politikanın "tek amacı ve gayesi" (s. 660) olması gerektiğini belirten Smith, Merkantilist sistemin bu konuda tamamen başarısız

olduğunu söylüyor. Son bölümde Smith, Fizyokratik doktrinleri eleştirel bir şekilde inceliyor ve tarıma olan takıntılarını, Merkantilistlerin ticarete olan takıntısı kadar yanlış yönlendirilmiş olarak kınıyor. Smith bu bölümü, hükümetin müdahalesinin üç alanla sınırlı olduğu, "açık ve basit bir doğal özgürlük sistemi" (s. 687) kurmak için coşkulu bir *laissez-faire* çağrısıyla tamamlıyor : savunma, adalet ve belki de bazı kamu işleri ve altyapı.

Kitabın son bölümü olan Beşinci Kitap, 18. yüzyıl Britanya'sındaki çağdaş devlet harcamaları ve vergilendirme politikalarının bir incelemesidir ve bu politikaların etkinliğini, genellikle diğer ülkelerdeki politikalarla karşılaştırarak değerlendirir.

Adam Smith'in *Milletler Zenginliği adlı eseri,* o dönemde büyük yankı uyandırmıştı. Amerikan kolonilerindeki isyanlar sırasında -ki bu isyanlar, Smith'in eleştirdiği bazı İngiliz Merkantilist politikalarına doğrudan bir tepkiydi- yayımlanan eser, İngiliz kamuoyuna ekonomik yaşamın ve politikanın nasıl organize edilmesi gerektiği konusunda alternatif bir düşünce biçimi sunmuştu. Birçok kesimde okunan bu eserin belki de en önemli tüketicisi, genç İngiliz Whig politikacısı William Pitt'ti. 1784'te başbakan olduktan sonra Pitt, Smith'in eserini başlıca ilham kaynağı olarak göstererek, vergilendirme ve ticaret politikalarında hemen bir revizyona girişti ve eski Merkantilist düzenin büyük bir kısmını geri çekti. İngiltere ve Fransa arasındaki gümrük vergilerini düşüren 1786 Eden Anlaşması, büyük ölçüde bu kitabın etkisine dayanıyordu.

İskoç filozof çevrelerinde doğal olarak iyi karşılandı. David Hume, ölümünden birkaç ay önce, 1776'da, onu gördü ve övdü (Smith, aynı yılın sonlarında Hume hakkında dokunaklı bir anı yazdı). Smith, Hume'un öğrencisi Adam Ferguson'a biraz kızgındı ; Ferguson'un 1767 tarihli *denemesi* , Smith'in "iş bölümü" hakkındaki görüşünü önceden tahmin etmişti. Smith, özel olarak Ferguson'un 1760'ların başlarındaki Glasgow ders notlarını intihal ettiğine inandığını dile getirdi. Öyle olsa bile, Edinburgh kulüplerindeki devam eden tartışmalar ve WN'nin uzun hazırlık süreci, *onun* basılı olarak önceden tahmin edilmesinin neredeyse kaçınılmaz olduğu anlamına geliyordu.

1778'de Smith, İskoçya gümrük komiseri olarak atandı ve yaşlı annesi ve bekar kuzeniyle birlikte Edinburgh'a taşındı (Smith ömür boyu bekardı, kuzeni başlıca ev işlerini üstleniyordu). Smith'in Edinburgh'daki kalan yılları oldukça sıradan geçti. Smith 1790'da sessizce öldü.

Dönemin politikaları üzerindeki büyük etkisine ve bazen çelişkili ifadelerine rağmen, Adam Smith'in ekonomik teorilerine, en azından hemen, şaşırtıcı derecede az tepki veya takip oldu. Kendisi de bu teorilere neredeyse hiç dokunmadı; Zenginlik *ve Milletler* birkaç baskıdan daha geçti, ancak sadece çok küçük düzeltmelerle. Smith'in teorik ilkelerinin ilk ciddi incelemelerini ve değerlendirmelerini ancak yüzyılın başında, yani yayınlanmasından çeyrek yüzyıl sonra görmeye başlıyoruz.

Bu çeyrek yüzyıl boyunca İngiliz düşünürlerinin kayıtsızlığı kısmen politika başarısıyla açıklanabilir; Adam Smith'in "doğruyu bulduğu" ve bu nedenle tartışmaya değer pek bir şey olmadığı genel varsayımı vardı. Burada ve orada bazı ufak tefek itirazlar ve politika tartışma noktaları vardı (eski Massachusetts valisi Thomas Pownall'ın 1776'da Adam Smith'e yazdığı mektup her iki açıdan da dikkat çekiciydi), ancak ekonominin özü genel olarak pek sorgulanmadı. Dr. James Anderson (1777) kira teorisine önemli bir düzeltme getirdi, ancak kimse fark etmemiş gibiydi. Jeremy Bentham tefeciliği savunmak için bazı noktalar yakaladı (1787). Ve yirmi yıl sonra, Robert Malthus (1798) ücret-doğurganlık dinamiklerini ele aldı ve bunu nüfus artışı ve doğal ücretin tam teşekküllü bir teorisine dönüştürdü, ancak bu kendi başına ayrı bir çabaydı.

Smith'in teorisinin ilk önemli değerlendirmeleri ve yeniden ifadeleri muhtemelen Smith'in (üçüncü) Fransız çevirmeni Kont Germain Garnier'nin kapsamlı notları (1802) ve Jean-Baptiste Say'ın dikkat çekici *Traité'si* (1803) idi. (Abbé Morellet aslında daha önce bir çeviri girişiminde bulunmuştu, ancak Abbé Blavet'in ilk Fransızca çevirisi ortaya çıkınca vazgeçmişti). Bu erken enerjinin Fransız yazarlardan kaynaklanması şaşırtıcı olmamalı; yeni kurulan Fransız Cumhuriyeti hala politika yönünü bulmaya çalışıyor ve her türlü teorisyenin önerileriyle kuşatılmıştı. Fizyokrasi hala etkiliydi, diğer kesimler, özellikle Napolyon Bonaparte, Merkantilist mantığa hayran görünüyordu. Smith'in Fransız takipçileri - Fransız Liberal okulunun çekirdeği- siyasi ekonominin temel ilkelerini yineleme ve yeniden ifade etme ihtiyacı hissettiler.

Pownall'ı bir kenara bırakırsak, WN'nin ekonomik teorisine dair İngilizce yazılmış ilk önemli eleştiri muhtemelen John Gray'in (1797) Fizyokratik doktrini savunan son dönem çalışmasıydı . Daha isabetli olanı ise Earl of Lauderdale'in (1804) Smith'in değer teorisini yerle bir eden eleştirel incelemesiydi. Ancak Smith'in teorisine *karşı* garip bir Fizyokratik-Merkantilist melez kurarak korumacılık politikasını desteklemeye çalışan William Spence'in (1807) Don Kişotvari girişimi , sonunda Smith'in İngiliz takipçilerini kaleme almaya sevk etti. James Mill (1808) ve Robert Torrens (1808), Spence'e yanıt olarak Smith'in teorisi ve politikasının kapsamlı savunmalarını yazdılar. Buradan itibaren sel başladı. Smith'in *WN'sinden otuz yıl sonra,* Klasik Siyasal Ekonomi Okulu nihayet kanatlandı.

Smith teorisi, David Ricardo (1817) tarafından kapsamlı bir şekilde elden geçirildi ; Ricardo, Smith'in *WN'sindeki* birçok geçici veya çelişkili noktayı sistematik olarak gözden geçirmeye ve düzeltmeye girişti . Ricardo, rekabet eden değer teorilerini inceledi, emek temelli değer teorisi dışındaki tüm teorileri bir kenara bıraktı, Anderson'un farklılaştırılmış kira teorisini ekledi, Malthus'un ücret-nüfus dinamiklerini açıkça ortaya koydu, karşılaştırmalı üstünlüğe sahip ticaret teorisini geliştirdi, vb. Ricardo sayesinde Klasik teori daha net bir şekil aldı ve 19. yüzyılın sonlarına kadar ekonomik düşünceye hakim oldu.

19. yüzyılın sonlarında Ricardian teorisinin çöküşü, Adam Smith'in itibarını neredeyse hiç azaltmadı. Bir öncü, kabul görmüş ekonomi teorisinin babası olarak Smith'in mirası sağlamdır; ekonomi düşüncesinin birçok tarihi Adam'ın eseriyle başlar. Halk arasında Smith'in itibarı, teorik yapılarından ziyade politika savunuculuğuna dayanmaktadır. Smith, günümüzde bile ekonomik liberalizmin savunucuları tarafından övgüyle karşılanmakta ve alıntılanmaktadır.

Tepe

Adam Smith'in Başlıca Eserleri

- William Hamilton'ın *Çeşitli Vesilelerle Yazılmış Şiirleri'nin* " Önsözü " , 1748
- [Anonim] "İnceleme: Samuel Johnson'ın İngilizce Sözlüğü", 1755, *Edinburgh Review* , Ocak, s. 54-65
- [Anonim] "Edinburgh Review Yazarlarına Mektup", 1755, *Edinburgh Review* , Temmuz, s. 121-35
- *Ahlaki Duygular Teorisi veya, İnsanların önce komşularının, sonra da kendilerinin davranış ve karakterleri hakkında doğal olarak yargıda bulundukları ilkelerin analizine yönelik bir deneme* , 1759.
  - Orijinal baskı: 1759
  - *Gözden geçirilmiş baskı* : [1761 2. baskı],
  - *Buna ek olarak, Dillerin Kökeni Üzerine Bir Tez de bulunmaktadır* : [1767, 3. baskı], [1774 4. baskı]; [1777 izinsiz '6.' baskı , Dublin], [1781 5. baskı];
  - *Genişletilmiş baskı* : [1790 6. baskı, cilt 1 , cilt 2]
  - Ölümünden sonraki baskılar: [1792 7. baskı, cilt 1 , cilt 2], [1793 8. baskı, cilt 1 , cilt 2], [1801 9. baskı, cilt 1 , cilt 2], [1804 10. baskı, cilt 1, cilt 2], [1812 11. baskı]. [1809 12. baskı, cilt 1 , cilt 2 (*Yazarın Yaşam Portresi ile Zenginleştirilmiş*)], [1817 Amerikan baskısı]; [1853 yeni baskı (Stewart)] [1875 yeni baskı]
  - Fransızca baskılar: [Eidous çevirisi, 1763, *Ruhun Metafiziği* , cilt 1 , cilt 2], [Blavet çevirisi, 1774-7, *Ahlaki Duygular Teorisi* , cilt 1 , cilt 2], [Marquise de Grouchy (Mme Condorcet) çevirisi, 1798, Ahlaki *Duygular Teorisi* , cilt 1 , cilt 2 , 1860 baskısı]
  - Almanca baskılar [Rautenberg, çev. 1770, *Theorie der moralischen Empfindungen*], [Kosegarten trans . 1791, *Theorie der sattlichen Gefühle*], [Eckstein, çev. 1926, *Theorie der etischen Gefühle*]
  - Glasgow baskısı, 1976, DD Raphael & AL Macfie ed. [lib -defunct, pdf]
  - [Çevrimiçi kopyalar: Econlib , McM , mia , metalib]
- "Dillerin ilk oluşumu ve özgün ve bileşik dillerin farklı dehaları üzerine düşünceler", 1761, W. Rose, editör, *Filolojik Derleme* . [1767 *TMS* baskısında yeniden basılmıştır], [MR'de inceleme]
- Milletlerin Zenginliği'nin İlk Taslakları, yaklaşık 1762 [ilk basım 1937, Scott baskısı] [Glasgow baskı kütüphanesi - kapanmış]
- *Adam Smith tarafından Glasgow Üniversitesi'nde verilen Hukuk Felsefesi Dersleri, 1762-63 Raporu* [diğer adıyla LJ(A), ilk yayın 1958, Lothian baskısı] [Glasgow baskı kütüphanesi - artık mevcut değil, pdf]
- *Adam Smith'in Glasgow Üniversitesi'nde verdiği Retorik ve Güzel Sanatlar Üzerine Dersler* , 1763'te bir öğrenci tarafından raporlanmıştır [1762-63 Dönemi; ilk yayın 1958, Lothian baskısı] [Glasgow baskı kütüphanesi - artık mevcut değil, pdf]

- *Adam Smith tarafından Glasgow Üniversitesi'nde verilen Adalet, Polis, Gelir ve Silahlar üzerine dersler* , 1763'te bir öğrenci tarafından raporlanmıştır . ['1763-64 Raporu' veya '1766 Tarihli', diğer adıyla LJ(B); ilk yayın 1896, Cannan, ed. [kitap , kütüphane , av] [Glasgow baskısı, kütüphane - artık mevcut değil]
- *Milletlerin Zenginliğinin Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma* , 1776.
  - Orijinal [1. baskı 1776, cilt 1 , cilt 2]
  - Gözden Geçirilmiş [2. baskı 1778, cilt 1 , cilt 2]
  - Eklemeler ve düzeltmelerle birlikte:
    - [3. baskı. 1784, v.1 , v.2 , v.3] ,
    - [4. baskı, 1786, v.1, v.2 , v.3],
    - [5. baskı 1789, cilt 1 , cilt 2 , cilt 3],
    - [6. baskı, 1791] (son olarak Smith'in kendisi tarafından gözden geçirildi)
  - Fransızca çeviriler (not):
    - [Abbé Blavet çevirisi, *Recherches sur la nature et le causes de la richesses des nations* , aslen *J d'Agriculture, du commerce & des finances'te* tefrika halinde yayımlandı (Ocak 79-Aralık 80), ardından 1781'de beş cilt olarak yeniden basıldı, altıncı cilt Condorcet tarafından yazıldı (hiç yayınlanmadı); 2. baskı 1788'de iki cilt halinde; 1800-01 baskısı dört cilt halinde, cilt 1, cilt 2 , cilt 3 , cilt 4],
    - [Roucher çevirisi, 1790-91, cilt 1 , cilt 2 , cilt 3 , cilt 4 ; 1792'de beş cilt halinde yeniden basıldı, 1795'te beş cilt halinde yeniden basıldı.]
    - [Comte Garnier trans., 1802: v.1 , v.2 , v.3 , v.4 , v.5 (Notlar) ; temsilcisi Üç cilt halinde 1809, yeni 1822 baskısı: v.1 , v.2 , v.3 , v.4 , v.5 (Notlar) , 1843 revize edildi (A. Blanqui , ed.): v.1 , v.2 ; 1859 revize edildi (J. Garnier , ed.): v.1 , v.2 , v.3]
  - Almanca çeviriler"
    - [Schiller ve Wichmann çevirisi, 1776-78, *Ulusal Zenginliğin Doğası ve Nedenlerinin Araştırılması* , cilt 1 , cilt 2]
    - [Garve çevirisi, 1794-6 *Ulusal Zenginliğin Doğası ve Nedenleri Üzerine Araştırma* , cilt 1 , cilt 2 , cilt 3 , cilt 4]
  - Ölümünden sonra yayımlanan İngilizce baskılar
    - [Dublin '1776' ed., v.1 , v.2, v.3],
    - [Basel ed. 1791, v.1 , v.2 , v.3 , v.4]; (4. baskının kopyası?)
    - [Londra 7. baskı, 1793, v.1 , v.2 , v.3]
    - [Londra 8. baskı, 1796, v.1 , v.2 , v.3]
    - [Londra 9. baskı, 1799, v.1, v.2 , v.3],
    - [Basel ed., 1801, v.1 , v.2 , v.3 , v.4],
    - [Londra 10. baskı, 1802: v.1 , v.2 , v.3],
    - [Hartford ed., 1804, v.1 , v.2],
    - [Londra 11. baskı 1805 (Playfair), cilt 1 , cilt 2 , cilt 3],
    - [Edinburgh/Garnier basımları: 1806: v.1 , v.2 , v.3 ; 1809: v.1 , v.2 , v.3 ; 1811: v.1 , v.2 , v.3 ; 1817: v.1 , v.2 , v.3, 1819: v.1, v.2 , v.3 ; 1852: tek].
    - [London/Garnier ed., 1811: v.1 , v.2 , v.3 ; 1812: v.1 , v.2 , v.3 ; 1819: v.1 , v.2 , v.3],
    - [Edinburgh/D. Buchanan baskısı, 1814 [v.1 , v.2 , v.3 , v.4] 2. 1817: v.1 , v.2 , v.3 , v.4]
    - [Hartford/Playfair ed., 1811: v.1 , v.2 ; 1818: v.1 , v.2],
    - [Londra, 1822, v.1 , v.2 , v.3],
    - [Edinburgh/JR McCulloch baskısı, 1828, cilt 1 , cilt 2 , cilt 3 , cilt 4],
    - [London/Wakefield ed., 1835-9, v.1 , v.2 , v.3 , v.4 ; 1843: v.1, v.2 , v.3 , v.4],
    - [Oxford/JE Thorold Rogers ed., 1869, v.1 , v.2 ; 1880, v.1 , v.2],
    - [London/Nicholson ed., 1884, 1887, ed , 1901],
    - [London/Bax ed., 1887: v.1 , v.2 ; 1892: v.1 , v.2; 1896: v.1 , v.2 ; 1908: v.1, v.2],
    - [New York 1902, v.1 , v.2 , v.3],
    - [Londra/E. Cannan ed., 1904, v.1 , v.2] , [lib
    - [Oxford Frowde baskısı, 1904, 1908-09: cilt 1 , cilt 2]
    - [Harvard/CJ Bullock baskısı, 1909, tekli],
    - [Everyman/ERA Seligman baskısı, 1910, cilt 1 , cilt 2]
    - [Glasgow baskısı, 1976, RH Campbell & AS Skinner, ed. - 1981 LibertyFund'da çevrimiçi yeniden basım, [cilt 1 , cilt 2 - artık mevcut değil, pdf1 , pdf2]]
  - Diğer çevrimiçi kopyalar: Econlib , McM , bm , metalib]
  - Özetler: *Tam Analiz veya Özet* (Joyce) 1797 [kitap , 1804 2. baskı av] *Seçilmiş Bölümler* , 1923 [av]
  - Sesli kitap baskısı (Librivox): 1. Kitap , 2-3. Kitaplar , 4. Kitap , 5. Kitap
- "Adam Smith, LLD'den Bay Strahan'a Mektup, 9 Kasım 1776, *David Hume'un Hayatı* , 1777 , s. 37-62 (David Hume hakkında)"
- "Amerika ile Mücadelenin Durumu Üzerine Düşünceler, Şubat 1778", 1778 (yayınlanmamış) [lib - artık mevcut değil]
- *Felsefi Konular Üzerine Denemeler* , 1795, [bk] (editörler: J. Black ve J. Hutton):.
  - "Felsefi Araştırmaları Yönlendiren ve Yöneten İlkeler, Astronomi Tarihi Örneğiyle", s.1-93
  - "Felsefi Araştırmaları Yönlendiren ve Yöneten İlkeler, Antik Fizik Tarihi Örneğiyle", s. 95-111

- "Antik Mantık ve Metafizik Tarihi Örneğiyle Felsefi Araştırmaları Yönlendiren ve Yöneten İlkeler", s. 113-29
- "Taklit Sanatları olarak adlandırılan alanlarda gerçekleşen taklidin doğası üzerine", s. 130-179
- "Müzik, Dans ve Şiir Arasındaki Yakınlık Üzerine", s.179-184
- "Bazı İngiliz ve İtalyan Şiirleri Arasındaki Yakınlık Üzerine", s.185-94
- "Dış Duyular Üzerine", s.195-244
- [Dublin 1795 baskısı] [Glasgow baskısı kütüphanesi - artık mevcut değil]

- *Adam Smith'in Eserleri (Dugald* Stewart tarafından düzenlenmiştir), 1811-12.
  - v.1 [kapalı] = *TMS*
  - v.2 [kapalı], v.3 [kapalı], v.4 , [kapalı] = WN
  - v.5 [kapalı] = *EPS*
- *Felsefi ve Edebi Denemeler* , 1880 [av] (= TMS + EPS)
- *Adam Smith'in Eserleri ve Yazışmalarının Glasgow Baskısı* , 1976-81. [7 cilt: cilt 1 *TMS* ; cilt 2a , cilt 2b , *WN* ; cilt 3 *EPS* ; cilt 4 *LRBL* ; cilt 5 *LJ* ; cilt 6 , *Yazışmalar* - bağlantılar çalışmıyor]

BT

- HET Sayfaları: Adam Smith'in Milletler Zenginliği Rehberi , Klasik Büyüme Teorisi , İskoç Para Yaklaşımları

Tepe

Adam Smith hakkında kaynaklar

Modern

- "Smith'in Glasgow'da Mantık Profesörü olarak atanmasına dair duyuru", 1751, *Scots Magazine* , cilt 13 (Ocak), s. 54
- "Craigie'nin ölüm haberi (9 Kasım)", 1751, *Scots Magazine* , cilt 13 (Aralık), s. 597
- "Smith'in Glasgow'da Ahlak Felsefesi Profesörü Olarak Atanmasına İlişkin Bildirim", 1752, *Scots Magazine* , cilt 14 (Nisan) cilt 214
- *Edinburgh Review for the year 1755* , 1755 [1818, 2nd ed]
- "Ahlaki Duygular Teorisi", 1759, *Eleştirel İnceleme* (Mayıs), s.383
- "Smith'in Ahlaki Duygular Teorisi", 1759, *Aylık İnceleme* (Temmuz), s.1
- "Ahlaki Duygular Teorisi", 1760, *Yıllık Kayıt* , s.484
- "Ahlaki Duygular Teorisi" 1759, *Journal Encyclopédique* (v.7, 15 Ekim), s.3
- "Bay Smith'in Ahlaki Duygular Teorisi", 1760, *Bilim ve Güzel Sanatlar Kütüphanesi* (cilt 14.1), s. 31
- "Ahlaki Duygular Teorisi (alıntı)" 1761, *Foreign Journal* (Mart), s.144
- "Filolojik Derleme", 1761, *Aylık İnceleme* , s. 373
- "Bir Amerikalı" [Arthur Lee] tarafından 1764'te yazılan, *Bay Adam Smith'in Ahlaki Duygular Teorisi'ne yönelik bir eleştiriden yola çıkarak, genel olarak kölelik üzerine bazı düşüncelerle birlikte, Amerika Kıta Kolonilerinin Savunmasına Dair Bir Deneme [* bk]
- "Smith'in Milletlerin Zenginliğinin Doğası ve Nedenleri Üzerine Düşünceleri", 1776, *Aylık İnceleme* , cilt 54, Kısım 1 (Nisan, s.299), Kısım 2 (Haziran, s.445), cilt 55, Kısım 3 (Temmuz, s.16), Kısım 4 (Ağustos, s.81)
- "Ulusların Zenginliğinin Doğası ve Benzeri Üzerine Bir Araştırma", 1776, *Eleştirel İnceleme* , Bölüm 1 (Mart, s.193), Bölüm 2 (Nisan, s.258), Bölüm 3 (Mayıs, s.361), Bölüm 4 (Haziran, s.425)
- *Adam Smith'e, Hukuk Doktoru'na, arkadaşı David Hume'un hayatı, ölümü ve felsefesi üzerine,* "Hristiyan olarak adlandırılanlardan biri" [George Horne, Norwich Piskoposu] tarafından yazılmış bir mektup, 1777 [kitap ; 2. baskı]
- "Vali Pownall'dan Adam Smith'e Mektup, soruşturmasında ortaya koyduğu çeşitli doktrin noktalarının incelenmesi"; 1776 [Pownall biyografisi] [McM] [lib - artık mevcut değil]
- "13. Mektup - Dr. Smith'e Sanat ve Benzeri Projeler Hakkında", Jeremy Bentham , 1787, *Tefeciliğin Savunması* , s. 129 [lib - artık mevcut değil]
- Dugald Stewart tarafından yazılan "Adam Smith LL.D'nin Hayatı ve Yazıları Hakkında Anlatım" , 21 Ocak ve 18 Mart 1793 tarihlerinde okundu, 1794 yılında *Edinburgh Kraliyet Cemiyeti İşlemleri'nde yayınlandı* , cilt 3, sayfa 55 [Stewart, 1811, *Biyografik Anılar* , sayfa 1'de yeniden basılmıştır][McM , pdf]
- Adam Smith ve Thomas Paine: SA Joersson tarafından 1796'da *tüm dillerde yayınlanan eleştirel bir deneme [İngilizce* kitap ; Fransızca kitap]
- John Gray tarafından 1797'de yayımlanan, *Dr. Adam Smith ve diğerlerinin bazı yanlış görüşlerine karşı, ulusların zenginliğinin temel ilkelerini gösteren eser [* av , McM].
- William Smellie'nin 1800 yılında yazdığı "Adam Smith'in Hayatı, Hukuk Doktoru", *Edebi ve Karakteristik Hayatlar* , s. 211

- *Adam Smith'ten sonra Ulusal Sanayi ve Devlet Ekonomisi Üzerine,* August Ferdinand Lueder tarafından düzenlenmiş, 1800 [bk]
- Comte Germain Garnier'nin 1802 tarihli "Çevirmenin Önsözü" (cilt 1, sayfa 1) ve "Çevirmenin Notları" (cilt 5, sayfa 1) (Garnier'nin *Recherches sur la nature &c.* çevirisinin 1. ve 5. ciltlerinden) ve Garnier'nin çevirisinin 1859 baskısından "Germain Garnier'nin Önsözü" (genişletilmiş) (cilt 1, sayfa xix).
- *Adam Smith'in Hayatı, Fransız iktisatçıların öğretileriyle karşılaştırıldığında, öğretisine dair bir görüşle birlikte* , 1805 [bk]
- David Buchanan'ın 1814 tarihli " *Dr. Smith'in Milletlerin Zenginliğinin Doğası ve Sebepleri Üzerine Araştırması" adlı eserinde ele alınan konular üzerine gözlemler [* bk], [2. baskı 1817]

Ondokuzuncu Yüzyıl

- Adolphe Blanqui'nin "Adam Smith'in Hayatı ve Eserleri Üzerine Not" adlı eseri , 1843, Garnier'nin çevirisinin gözden geçirilmesi, *Recherches* , cilt 1, sayfa ix.
- *Adam Smith'in kurduğu ekonomik teorinin temel ilkeleri üzerine* , Hermann Roesler, 1868 [bk]
- "Adam Smith'in Siyasi Ekonomisi", TE Cliffe Leslie , 1870, *Fortnightly Review* (Kasım) s.549 [1879 yeniden basım], [1888 yeniden basım] [McM]
- "Adam Smith ve Selefleri", William Lucas Sargant, 1870, *Birminghamlı Bir Üreticinin Denemeleri* , cilt 2, sayfa 288
- Michel Chevalier'nin "Adam Smith ve ekonomi biliminin temelleri üzerine çalışma" , 1874, *Journal des économistes* , (Ocak), s.8 [offp]
- *Adam Smith'te Servet Kavramı:* Emanuel Leser'in 1874 tarihli Ulusal Ekonomik Araştırması [bk]
- *Adam Smith Kültür Tarihinde: Bir Konferans* , August Oncken , 1874 [bk]
- *Adam Smith ve Immanuel Kant: Ahlak, Devlet ve Ekonomi Üzerine Doktrinlerinin Uyumu ve Karşılıklı İlişkisi* , August Oncken , 1877, cilt 1 , cilt 2
- "Bölüm 21 - Adam Smith", James McCosh, 1875 *, İskoç Felsefesi* , s. 162 [McM]
- *Siyasi Ekonomi Kulübü: 31 Mayıs 1876'da "Ulusların Zenginliği"nin yayımlanmasının yüzüncü yıl dönümü kutlamaları kapsamında düzenlenen akşam yemeğinin tutanaklarının gözden geçirilmiş raporu* , 1876 [av]
- "Adam Smith Bir Kişilik Olarak", Walter Bagehot , 1876, *Fortnightly Review* (Temmuz) s.18 [moa]
- *Adam Smith ve ulusların zenginliğinin doğası ve nedenleri üzerine çalışmaları* , Johann AR von Helferich, 1877 [bk]
- *Adam Smith (1723-1790)* , James Anson Farrer, 1881. [bk , av , McM]
- *Adam Smith: Hayatı, Eserleri, Öğretileri,* Albert Delatour, 1886 [bk , av]
- *RB Haldane tarafından yazılan Adam Smith'in Hayatı* , 1887 [bk , av]
- *Adam Smith ve Kişisel Çıkarlar: Erken Dönem Siyasi Ekonomisinin Felsefi Temellerine Dair Bir Araştırma* , Richard Zeyss, 1889 [bk , av]
- *Modern ekonominin kurucusu Adam Smith, hayatı ve yazıları,* Karl Walcker, 1890 [av]
- *Adam Smith as Moralphilosoph,* Wilhelm Paszkowski, 1890 [bk , av]
- *Adam Smith'in Ahlak Felsefesi* , Johannes Schubert, 1890 [bk]
- Sigmund Feilbogen'in "Smith ve Hume" adlı eseri, 1890 *ZfGS* , s. 695
- ERA Seligman'ın "Walcker'ın Adam Smith ve Zeyss'in Adam Smith und der Eigennutz adlı eserlerinin incelemesi" , 1890, *PSQ* . (Eylül), s.538 [js]
- Wilhelm Hasbach tarafından 1890'da *François Quesnay ve Adam Smith tarafından kurulan politik ekonominin genel felsefi temelleri [* bk]
- Wilhelm Hasbach'ın 1891 tarihli " *Adam Smith ve Siyasi Ekonominin Gelişimi Üzerine Çalışmalar" adlı eseri [* bk]
- ERA Seligman tarafından yazılan "W. Hasbach'ın Quesnay ve Adam Smith Üzerine İncelemesi" , 1892, *PSQ* (Eylül), s.556 [js]
- James Bonar tarafından *hazırlanan Adam Smith Kütüphanesi Kataloğu* , 1894 [bk]. [av]
- John Rae'nin 1895 tarihli *Adam Smith'in Hayatı [* bk , av]
- "Madde IX - Adam Smith ve Arkadaşları", 1895, *Edinburgh Review* (Sayı 373, Temmuz) s.221 [yeniden basım 1895, *Littell's Living Age* , moa]
- "Adolph Miller'ın Bonar'ın Adam Smith Kataloğu Üzerine İncelemesi", 1895, *JPE* (cilt 3, Mart), s. 242 [js]
- "Rae'nin Adam Smith'in Hayatı Üzerine İncelemesi", Closson tarafından, 1895, *JPE* (cilt 3, Haziran), s. 375 [js]
- "Stephen'ın Turgot'u ve Rae'nin Smith'inin İncelemesi", HR Seager , 1895, *AAPSS* (Temmuz), s.147 [js]
- "Adam Smith ve James Anderson " Jacob H. Hollander , 1896, *AAPSS* (Mayıs), s.85 [js]
- CH Hull tarafından yazılan "Cannan ed. Smith'in Adalet Üzerine Dersleri'nin İncelemesi", 1897, *AAPSS* (Mayıs), s.134 [js]
- "Adam Smith'in Adalet Üzerine Dersleri", William Caldwell, 1897 (cilt 5, Haziran) s.250 [js]
- *Ethel Muir tarafından yazılan Adam Smith'in Etik Sistemi* , 1898 [bk]
- William Smart'ın "Adam Smith'in Büyüklüğü" adlı eseri , 1901, *Glasgow Üniversitesi'nin Dokuzuncu Jübile Kayıtları* , s. 61
- *Adam Smith,* FW Hirst tarafından, 1904 [bk , av]

- Edwin Cannan'ın 1904 yılında Adam Smith'in *Milletlerin Zenginliği adlı* eserinde yazdığı "Önsöz" (pv) ve "Giriş" (s.xiii) bölümleri . [lib]
- David Murray'in "Ulusların Zenginliği" adlı eserinin Fransızca çevirileri, 1905, *The Scottish Historical Review* , s. 115
- " Smith, Adam " C. Coquelin ve GU Guillaumin, editörler, 1852, *Siyasi Ekonomi Sözlüğü* [1864 baskısı]
- Courcelle-Seneul tarafından yazılan " Smith, Adam ", L. Say ve J. Chailley-Bert'in editörlüğünde, 1892 yılında yayımlanan *Yeni Siyasal Ekonomi Sözlüğü'nde yer almaktadır* .
- " Smith, Adam " RH Inglis Palgrave , editör, 1894-1899, *Siyasi Ekonomi Sözlüğü* [1918 baskısı] içinde.
- " Smith, Adam " J. Irving, 1881, *Book of Scotsmen'de* .
- " Smith, Adam " Leslie Stephen & Stephen Lee, editör, 1885-1901 *Ulusal Biyografi Sözlüğü* [1908-09 baskısı]
- " Smith, Adam ", J. Conrad ve diğerleri, (1891-94) *Handwörterbuch der Staatswissenschaften* [2. baskı, 1898-1901]
- " Smith, Adam " 1911 *Encyclopaedia Britannica'da*
- *Adam Smith* , Karl Jentsch, 1905 [bk] (Almanca)
- Hermann Hoth'un 1906 tarihli " *Adam Smith ve Adam Ferguson'da Toplumun Önemi, Toplum Kavramının Tarihsel Gelişimi Işığında" adlı eseri [* bk]
- *Ad. Smith'in Yöntemi, 19. Yüzyıl Alman Ulusal Ekonomik Literatürü Işığında,* Feitel Lifschitz tarafından Ekonomi Metodolojisi Tarihine Bir Katkı, 1906 [av]
- *Adam Smith ve Modern Sosyoloji: Sosyal bilimlerin metodolojisi üzerine bir çalışma,* Albion W. Small, 1907 [bk]
- "Adam Smith: İki Yüzüncü Yıl Değerlendirmesi" CR Fay tarafından, 1923, *Dalhousie Review* , [av]

Modern

- Ellen Frankel Paul'un "Adam Smith: Yeniden Değerlendirme" adlı eseri, 1977, *JLS* [yanlış]
- "Ulusların Zenginliği ile Ahlaki Duygular Teorisi'nin Bütünleştirilmesi", Jeffrey Herbener, 1984, *JLS* [yanlış]
- "Adam Smith'in Teşekkür Yazısı: Yeni İntihal ve Milletlerin Zenginliği" Salim Rashid, 1990, *JLS* [yanlış]
- "Raşid'in Adam Smith Üzerine Görüşleri: Kanıta İhtiyaç Var" James Ahiakpor, 1992, *JLS* [yanlış]
- "Adam Smith ve Yeni İntihal: Bir Cevap", Salim Rashid, 1992, *JLS* [yanlış]
- Salim Rashid'in "Adam Smith Döneminin Entelektüel Standartları" adlı eseri, 1994, *JLS* [yanlış]
- "Murray Rothbard, Adam Smith ile Yüzleşiyor" PB Trescott, 1996, *Avusturya Ekonomisi Dergisi* [yanlış]
- Salim Rashid'in "Hırslı, Uzlaşmacı Adam Smith" adlı makalesi, 1997, *Independent Review* [ind]
- "Murray Rothbard'ın Adam Smith'i", Stanley J. Pack, 1998, *Avusturya Ekonomisi Dergisi* [yanlış]
- "Adam Smith Ekonomik Analizin Gelişimini Geciktirdi mi?: Murray Rothbard'ın Yorumunun Eleştirisi" James Ahiakpor, 1999, *Independent Review* [ind]
- "Adam Smith, Adalet ve Doğal Özgürlük Sistemi" Gary M. Anderson, 1997, *JLS* [mis]
- "Zamanlararası Adam Smith", Roger Garrison, 1998, *Avusturya Ekonomisi Dergisi* [mis]
- Nicolaus Tideman'ın 1997 yılında yayımlanan "Adam Smith Üzerine: Bir Georgist Bakış Açısı" adlı eseri.
- McMaster'daki Adam Smith Sayfası
- UT-Dallas'tan Edward J. Harpham tarafından hazırlanan Adam Smith sayfası .
- LibertyFund'ın Online Library of Liberty'deki Adam Smith sayfası , Smith hakkında denemeler de dahil [lib]
- *Adam Smith'in Tüm Eserleri* (Glasgow baskısı) Liberty Classics'te [lib - artık mevcut değil, not]
- Marxists.org sitesindeki Adam Smith sayfası
- Adam Smith'in mezar yeri
- Uluslararası Adam Smith Derneği [web sitesi]
- John Kilcullen'in Ahlaki Duygular Teorisi ve Milletlerin Zenginliği Üzerine Denemeleri
- "(Taklit) "Adam Smith ile Röportaj", Ed West, 1994, *Bölge* (FRB Minneapolis) çevrimiçi
- Gavin Kennedy'nin Adam Smith'in Kayıp Mirası blog yazısı
- Adam Smith'in biyografisi, Amerikan Tarihi üzerine hipermetinde.
- Kelley L. Ross'un "Smith Yasası, Serbest Ticaret ve Serbest Göçmenlik" adlı eseri [onl]
- Leo Rosten'in "Smith Adlı Mütevazı Bir Adam" adlı eseri, 1970 [pdf]
- Michael Forsyth MP tarafından 1990 yılında yazılan "Adam Smith'in Günümüz İçin Önemi" [pdf]
- Edward Yardeni'nin "Adam Smith'in Zaferi" [pdf]
- "Bölüm 2 - Adam Smith, yeni bir çağ için yeni sezgiler" Roger Frantz, 2005, *İki Zihin: İktisadi Düşünce Tarihinde Sezgi ve Analiz*
- Adam Smith Enstitüsü [web sitesi] (düşünce kuruluşu)
- "Adam Smith'in Ahlak ve Siyasi Felsefesi", Stanford Felsefe Fakültesi'ndeki ilgili makale .
- İnternet Felsefe Ansiklopedisi'ndeki Adam Smith maddesi

- Liberty Fund'ın Özlü Ekonomi Ansiklopedisi'ndeki Adam Smith maddesi
- Britannica'daki Adam Smith maddesi
- Vikipedi

Tepe

Tüm hakları saklıdır, Gonçalo L. Fonseca